

Strona społeczna: projekt ustawy o języku migowym trzeba poprawić

Sejm intensywnie pracuje nad projektem ustawy o języku migowym i innych środkach wspierania komunikowania się. W czwartek 14 lipca odbędzie się pierwsze posiedzenie stałej sejmowej Podkomisji ds. Osób Niepełnosprawnych. W posiedzeniu będą uczestniczyć przedstawiciele organizacji i środowisk osób głuchych, głuchoniewidomych oraz innych zainteresowanych podmiotów.

Porozumienie stron społecznych

Polski Związek Głuchych, Organizacja Niestyszących i Słabosłyszących Internautów (ONSI), Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym i Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego porozumiały się ze sobą oraz innymi podmiotami – Stowarzyszeniem Tłumaczy Polskiego Języka Migowego, Instytutem Polskiego Języka Migowego, Fundacją Promocji Kultury Głuchych KOKON i Biurem ds. Osób Niepełnosprawnych AGH, aby wspólnie zaproponować konieczne poprawki do poselskiego projektu ustawy. Efektem porozumienia było skierowanie w poniedziałek 11 lipca do Sejmu wspólnego stanowiska tych organizacji, zawierające propozycje aż 40 poprawek. Jest ono obszerne (liczy 16 stron) i odnosi się szczegółowo do praktycznie wszystkich przepisów ustawy, proponując konkretne zmiany, uzupełnienia i skreślenia.

Zaproponowane poprawki przez stronę społeczną

Zdaniem przedstawicieli strony społecznej projekt musi zostać zmieniony, tak aby:

- ✓ uprawnienie do korzystania z bezpłatnej pomocy tłumacza nie dotyczyło tylko urzędów, ale i policji, straży pożarnej, pogotowia, placówek służby zdrowia (w tym szpitali),
- ✓ każda osoba miała nie tylko prawo wyboru tłumacza, ale prawo wyboru tłumacza posługującego się PJM lub SJM według własnego uznania,
- ✓ korzystanie z pomocy tłumacza nie wymagało przedstawiania specjalnych dokumentów, w tym orzeczenia o niepełnosprawności,
- ✓ definicja Polskiego Języka Migowego była zgodna z tym, jak go określa środowisko,
- ✓ formy wsparcia osób głuchych i głuchoniewidomych odzwierciedlały najlepsze rozwiązania stosowane dziś w praktyce w Polsce i w innych krajach,
- ✓ możliwe było wykorzystywanie do komunikowania się najnowocześniejszych technologii umożliwiających przekazywanie na odległość tekstu, dźwięku i obrazu,
- ✓ bezpłatne szkolenia w zakresie języka migowego i form wspierania osób głuchoniewidomych były dostępne dla szerokiej grupy osób, w tym tłumaczy,
- ✓ Rada Języka Migowego składała się przede wszystkim z osób głuchych i głuchoniewidomych oraz specjalistów, a tylko w mniejszej części z przedstawicieli administracji.

Efekty wprowadzenia poprawek

Jeśli posłowie zdecydują się uwzględnić propozycje strony społecznej, ustawa zapewni bezpłatną usługę swobodnie wybranego tłumacza języka migowego lub tłumacza - przewodnika w urzędzie, u lekarza, na policji. Polski Język Migowy zostanie uznany za język, a państwo będzie

zobowiązane finansować szkolenia dla osób zainteresowanych nauką języka migowego i form wspierania osób głuchoniewidomych.

Ustawa, o ile zostanie uchwalona z uwzględnieniem proponowanych zmian, będzie też wielkim krokiem w kierunku uznania praw i potrzeb osób głuchoniewidomych. Dzięki uznaniu roli tłumacza-przewodnika oraz specyficznych metod komunikowania się tych ludzi.

Projekt poselski znacząco różni się od przygotowanych wcześniej przez rząd założeń do ustawy, przeciwko którym w 2010 r. zaprotestowali wszyscy przedstawiciele środowiska, a także Rzecznik Praw Obywatelskich. Główną różnicą polega na zagwarantowanie finansowania usług tłumaczy i szkoleń upowszechniających znajomość języka migowego, czego w projekcie rządowym nie było, a także uznanie Polskiego Języka Migowego za język, a nie tylko „środek komunikowania się”, jak wcześniej proponował rząd.

Ustawa o języku migowym wymusi równe traktowanie osób głuchych i głuchoniewidomych w stosunkach obywateli z administracją publiczną, potwierdzi, że Polski Język Migowy jest językiem i zobowiąże państwo do wspierania jego używania i rozwoju poprzez przeznaczanie na ten cel odpowiednich środków finansowych. Zdaniem organizacji kierujących wspólne stanowisko do Sejmu, szansa na uchwalenie polskiej ustawy o języku migowym musi zostać wykorzystana, a w pracach nad nią czynnie i twórczo powinni uczestniczyć nie tylko posłowie na Sejm RP, ale i przedstawiciele strony społecznej, proponując konkretne rozwiązania – w tym właśnie owe 40 poprawek, o których uwzględnienie wymienione na początku organizacje będą walczyć na czwartkowym posiedzeniu w Sejmie.

Co ważne, w związku z rozpoczętym procesem ratyfikacji przez Polskę Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych możemy spodziewać się nie tylko samej ustawy o języku migowym, ale i zmian wielu innych już istniejących ustaw – dotyczących edukacji, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, kultury itd., zmian koniecznych dla zapewnienia równych praw nie tylko osobom głuchym i głuchoniewidomym, ale wszystkim niepełnosprawnym obywatelom RP.

W chwili obecnej jednak najważniejszym dla środowisk osób głuchych i głuchoniewidomych projektem znajdującym się w Sejmie jest projekt ustawy o języku migowym, która, jeśli prace parlamentarne zakończą się sukcesem, zostanie uchwalona jeszcze w tej kadencji Sejmu i wejdzie w życie już od 1 stycznia 2012 r. Byłoby to ukoronowaniem trwających kilka lat starań środowisk ludzi głuchych oraz głuchoniewidomych – pierwsze założenia ustawy wypracowane zostały przy współudziale strony społecznej – reprezentantów zwolenników Polskiego Języka Migowego, Systemu Językowo-Migowego oraz osób głuchoniewidomych w ostatnim kwartale roku 2008.